

Aan: drs. W.J. Bos
Minister van Financiën
Ministerie van Financiën
Postbus 20201
2500 EE Den Haag

Amsterdam, 12 december 2008

Open Brief: Wat doen we met ABN AMRO en Fortis?

Geachte minister Bos,

Graag willen wij met u van gedachten wisselen over de toekomst van ABN AMRO en Fortis Bank Nederland. Als eigenaar -namens ons- wilt u deze twee banken samenvoegen tot één bank die over enkele jaren met winst moet worden verkocht. Ex-minister Gerrit Zalm gaat deze klus voor u klaren. Maar is 'samenvoegen en verkopen' werkelijk de enige opdracht die u aan hem zou moeten meegeven? Wij denken van niet.

De financiële sector probeert al langer om Nederland te promoten als aantrekkelijke vestigingsplaats voor financiële instellingen. Het met de overheid opgerichte samenwerkingsverband *Holland Financial Centre* beseft echter dat dit niet vanzelf gaat: "het behoud – en zo mogelijk de groei – van een hoogwaardige, concurrerende financiële sector vraagt om nieuwe instrumenten, werkwijzen en oplossingen". De samenvoeging van ABN AMRO en Fortis is in onze ogen een unieke kans om zo'n nieuwe oplossing tot stand te brengen. Deze combinatie zou kunnen uitgroeien tot een grote Nederlandse bank die zich onderscheidt doordat ze van meet af aan innovatief is op het gebied van milieu en klimaat, sociale verantwoordelijkheid, ethisch handelen en openheid over haar doen en laten.

Dit kan een bank worden die overheden, bedrijven en particulieren ondersteunt bij het vinden van een antwoord op vraagstukken als het bevorderen van de sociale samenhang in Nederland en het bestrijden van klimaatverandering en wereldwijde armoede. Financiering speelt daarbij een cruciale rol. Er is geld nodig voor investeringen in klimaatinnovaties, lokale bedrijvigheid in achterstandwijken en in de economische groei van ontwikkelingslanden. We hebben behoefte aan een bank die het oude motto van ABN AMRO ("meer mogelijk maken") hernieuwd invulling geeft.

De *timing* hiervoor is perfect: ABN AMRO en Fortis hadden door hun vele relaties met grote, niet-duurzaam opererende bedrijven grote moeite om zichzelf om te vormen tot duurzame banken. Beiden hebben echter hun buitenlandse klanten moeten afstaan, aan RBS/Santander en BNP Paribas. De nieuwe combinatiebank is dus vooral een consumentenbank gericht op de Nederlandse markt. Zij begint met een relatief schone lei.

U kunt deze kans grijpen door Zalm met een heldere opdracht op pad te sturen. Vraag hem om een grote bank op te zetten met als kernmissie 'het wereldwijd financieren van duurzame en eerlijke bedrijvigheid', die als voorbeeld kan gelden voor de gehele banksector. Dat is inderdaad ambitieus, maar daarmee onderscheidt deze bank zich dan ook in één klap van de concurrentie in Londen en Frankfurt. Uiteraard zijn vervolgens concrete stappen nodig om deze maatschappelijke missie, vastgelegd in de statuten, in de praktijk te kunnen brengen. We noemen er een paar:

De nieuwe bank zal een innovatief instrumentarium moeten ontwikkelen, enerzijds om de sociale- en milieurisico's van alle door haar gefinancierde activiteiten te onderkennen en te minimaliseren. En anderzijds om kansen voor investeringen in eerlijke handelsrelaties en duurzame bedrijvigheid te vinden en te grijpen.

De nieuwe bank zal op basis van haar missie moeten kiezen op welke markten zij een leidende rol wil spelen. Dat zal niet de financiering van oliewinning op de Noordpool zijn, maar wel het krachtig ondersteunen van de Nederlandse *offshore* windindustrie. Fortis' uitgebreide dienstverlening in belastingparadijzen moet worden afgebouwd, terwijl de kredietverlening aan startende bedrijven mag groeien.

De nieuwe bank heeft interne gedragscodes en een adequate beloningsstructuur nodig die medewerkers stimuleert en uitdaagt om ethische en maatschappelijke argumenten te laten prevaleren boven korte-termijnwinsten. Dat de bonussen van Zalm louter aan financiële resultaten zijn gekoppeld en niet aan de succesvolle omvorming tot een maatschappelijke bank, is in dit opzicht een gemiste kans.

De nieuwe bank zal zoveel mogelijk transparant moeten opereren: vertrouwen in de bank kan slechts groeien als consumenten precies weten waar het geld dat zij inleggen voor aangewend wordt.

De nieuwe bank zal in gesprek moeten gaan met de samenleving: bedrijven, overheden, vakbonden en maatschappelijke groeperingen in Nederland, maar ook de lokale bevolking elders wier belangen moeten tellen bij specifieke investeringbeslissingen. Dit voortgaande gesprek zorgt ervoor dat de maatschappelijke missie steeds scherper gedefinieerd wordt.

Niet alleen als tijdelijke eigenaar, maar ook als wetgever en toezichthouder kan de overheid deze ontwikkeling ondersteunen. U kunt het initiatief nemen voor een nieuw *Bazel/Kapitaalakkoord*, de internationale overeenkomst die de solvabiliteit van banken garandeert, zodat dit meer gegrondvest wordt op de maatschappelijke rol en verantwoordelijkheid van banken. Ook de bestaande Wet op het Financieel Toezicht biedt aanknopingspunten om Nederlandse banken meer aandacht te laten besteden aan sociale- en milieurisico's.

Wij zijn ervan overtuigd dat deze nieuwe bank, samen met vernieuwingen in het financiële toezicht, Nederland op de kaart zal zetten als innovatieve vestigingplaats voor financiële instellingen. Nu wereldwijd het besef groeit dat de banksector zich op een doodlopende weg bevindt, kan Nederland een andere richting wijzen. U heeft nu de kans om een duurzame topbank te creëren, waarmee u straks een uitstekende propositie heeft voor eventuele kopers die zich willen committeren aan haar verdere ontwikkeling. Wij rekenen erop dat u dit grote maatschappelijke rendement wilt nastreven.

Hoogachtend,

Danielle Hirsch,
Directeur Both ENDS

Mede namens:

BankTrack – Johan Frijns, Coordinator
OxfamNovib – Farah Karimi, Algemeen Directeur
Tax Justice Nederland – Albert Hollander, Voorzitter
Vereniging Milieudefensie – Frank Kohler, Algemeen Directeur
VBDO – Giuseppe van der Helm, Algemeen Directeur